

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Acta Ecclesiae Mediolanensis

Decreta Provinciae Mediolanensis Svb B. Carolo Borromeo, Cardinale
Archiepiscopo, Diuersis temporibus in sex Concilijs, totidemq[ue]
voluminibus edita

Speciano, Cesare

Brixiae, 1603

Tit. XXV. De Baptismo, Et Eius effectu.

urn:nbn:de:hbz:466:1-10553

DE BAPTISMO, ET EIUS effectu. Tit. XXV.

Infantulus ubi, quando, & à quibus est baptizandus; qualiterque de modo baptizandi docendus est populus; qualesve ceremonie priuatim baptizato postea adhibendæ. Qui compadres eligendi, & quòd eis onus incumbat.

Cap. I.

a Baptismus est fundamentum omnium sacramentorum. cap. veniens. & illie nota. glo. i. de psby. non baptiz. c. Præter hoc. in fine. ubi gloss. in ver. Necessarios. 32. dist. b. Clem. vii. Concil. vi. relat. in Clem. vnica. eod. tit. de Baptismo.

NEMINI liceat, a quemquam intra domesticos parietes baptizare, b sed natum infantem ij, quorum est ea cura, ante nonum diem ad suscipiendum baptismum, in Ecclesiam deferendum curent: c quod si neglexerint, excommunicationis pœnam subeant.

Permissa est tamen, si insit periculum, facultas baptizandi in priuatis adibus sacerdoti, d vel si is absit, alteri sacris initiatus vel si non adfuerit laicis; primò mari, aut demum femina; qui rectè norint veram baptizandi formam; e Ego te baptizo in nomine Patris, & Filij, & Spiritus Sancti: quibus uerbis nihil prorsus ab ipsis addendum, vel detrahendum esse, f materiamq; aquam naturalem dum forma profertur, infantulo adhibendam, crebrò populum suum parochus admoneat.

Quòd, si domi baptizatus postea nixerit, omnino intra nonum ab ortu diem, g uel cum primùm per ualetudinem licuerit, eum in Ecclesia sistant; ubi, h si rectam baptismi formam seruata esse constiterit; i ei tantum ritus, ac ceremonia baptismi adhibeantur.

Fideles in baptizandis filijs, eos potius eligant compadres, qui eorum animæ consulere, quàm qui inopiæ subuenire possint. Cuius officij sæpius eos parochus admonebit: Curabitq;, ut compadres tales deligantur, qui fidei, & morum ratione suscipiendo muneri satisfacere possint.

e Infantium baptismus quare non differendus, vid. Catechif. Romæn. parte secunda capitulo secundo, numero 34. eodem.

d Quis ordo in baptizando seruandus. vide Catechif. Romæn. part. 2. capitulo secundo. numero 25. eod. tit. de baptif.

e Baptismus ablutione, & uerborum formâ ad uinguem obseruanda, perficitur. c. 1. & c. Non ut apponeres, extra eod. tit. Catech. d. c. 2. nu. 7. & 13.

f Materia, & forma baptismi, quomodo simul concurrere debeant, vide Franc. à Victoria, in Summa Sacr. de Baptif. num. 39.

g Quod hoc seruari debeat communi sensu testent omnes, teste d. P. à Victor. ubi supra nu. 77.

h Quanta ueneratione digni sint ritus sacramentorum, quos catholica approbat Ecclesia, vid. Trident. Concil. Sess. 7. de sacram. in gen. Can. 13. quem bene ad rem expendit illius uerba referens idem P. Viç. eo loci. num. 37.

i Quæ ex isto actu spiritualis contrahatur cognatio. vid. c. Per Catechifimum de cogn. spirit. lib. 6. Nauar. Man. cap. 22. num. 40. & 72.

Qui ne sint compatres prohibentur: Baptizaturi quid agant, & alios instruant. Baptizati quæ ab altari muneribus redimantur. Cap. I I.

CAueant uerò Parochi, ne excommunicatos, uel eos, qui eo anno, Paschæ tempore, ex præcepto Ecclesiæ, peccata confessi non fuerint, & Sanctissimam Eucharistiam non sumpserint, admittant ad leuandum baptizatum de sacro fonte.

Sacerdos baptizaturus, primùm, quam actionem suscepturus sit, diligenter ipse animaduertat; & ad tanti muneris functionem sanctè, grauiterq; accedat.

Deinde compatres moneat, ut iocis omnibus, nugisq; semotis, piè, ac religiosè, quid agatur, attendant; intelligentes, Christo filios spiritaliter generari, teneriq; se pro suo susceptionis officio, eos catholica fide, & probatis moribus instituire, si parentes id facere omiserint.

Detestabilem consuetudinem baptizatos infantes in altare collocandi, ut muneribus compatrum inde redimantur, Episcopus seuerius uindicabit. Compatres, & commatres nihil infantibus, quos susceperunt, aut eorum parentibus, baptismi tempore, largiantur.

Symbolum fidei ignorantes, compatres non sint.

Cap. I I I.

CUm id superius de compatribus præscriptum sit, ut illi tales deligantur, qui suscepti muneris partes explere possint; id autem ipsi præstare non queant, si ne rudimenta quidem fidei norint, idcirco ea cura sit parochis, ut quos compatres ita imperitos nouerint, ut Symbolum fidei, siue ea, quæ in symbolo continentur, ignorent; illos eo officio suscipiendi de baptismo infantes, fungi ne patiantur.

Fons baptismalis ubi habendus. Cap. I I I I.

Fons baptismalis, ne usquam in alijs Ecclesijs, quàm in parochialibus, sit; uel Episcopi coocæsui in illis locis, ubi propterea quoddam parochialis Ecclesiæ longius distat, idem populi commodo magis consulendum esse censuerit.

Expositi, si dubitetur, qualiter sub conditione baptizandi.

Cap. V.

Infans expositus, licet appensum collo scriptum habeat, quo ille baptizatus significetur; si tamen, re diligenter perquisita, quemadmodum catholico Romano expressum est, adhuc dubium sit, eum baptizatum esse; ea conditionis formula baptizetur, Si tu es baptizatus, ego te iterum non baptizo, & si nondum baptizatus es, ego te baptizo, & c.

Catech. pa. 2. c. 2. n. 28. eo. tit. de Baptif. Hoc pariter obseruanda in confirmatione, ut inf de sacra vnctione cap. 5.

ca. De q. b. de baptif. I de creta. De clarat. à Catech. pa. 2. c. 2. n. 57. eo. tit. c. Omnis p. sby. ter. de cõ fecr. d. 4.

Fons

Fons baptismalis quomodo fiendus. Cap. V I.

Fons baptismalis è marmore, aut è solido lapide constet, & fiat in totum ad præscriptum libri instructionum Cardinalis Borromei Metropolitani.

Aqua baptismalis post effusionem quò deducenda.

Cap. V I I.

In baptismali fonte, ubi per infusionem baptizatur, id planè caueatur, ut ne aqua, capiti infantis infusa, in eundem fontem recidat; sed in sacrarium profluat: id quò, propterea sacrarium è marmore, solido ve lapide propè fontem construatur, ad præscriptum instructionum.

Capitis baptizati absterforia qualia habenda, & conferuanda.

Cap. V I I I.

In baptismali fontis ciborio, mantilia duo, ea quò, candida, ab omni quò, sordè munda afferuentur, quò infantis capiti abstergendo vsui sint.

Plura quò, ideo, in sacristia, id generis mantilia, certo loco, conferuentur.

Si uerò uel mantilia, uel sudariola ad eum usum aliquando afferuntur; ea nisi noua, ne adhibeantur; tum noua adhibita, ne in profanum, sed in Ecclesiæ vsum, cui rectè accommodari possint, conuertantur; alioqui comburantur.

Quando, & quò ad fontis baptismalis benedictionem singuli rectores conueniant. Cap. I X.

Vetus illa consuetudo, quò adhuc in compluribus locis retenta, talis est, ut & Sabbatho Sancto, & Sabbatho item Pentecostes, frequenti sacerdotum conuentu, ac solenni ritu, cum in Cathedrali Ecclesia, tum in diocesis etiam locis, Ecclesijs ue plebanis, fontis baptismalis benedictio fiat; ubi hoc tempore non seruatur, omnino introducatur; in usum quò, ubi intermissa est, reuocetur.

Quibus stas, solennibus quò, Sabbathis, ad illius solennis benedictionis officium omnes, singuli quò, Ecclesiarum quarumcunque, & quouis etiam dignitatis nomine, titulo ue insignium rectores, quibus animarum curationis munus incumbit; qui in urbe sunt, in Cathedralè; qui in diocesi, ad suam quò, plebanam Ecclesiam, frequentes conueniant.

Etiam exempti, si tamen non ex priuilegio Apostolico, qualiter ut supra conueniant. Cap. X.

Si uerò exemptionis nomine, alia ue ratione quis à plebanà Ecclesià iure liber, atque immunis sit, non tamen expressè ex priuilegio Apostolico; huius solennis benedictionis officij concelebrandi causa, in eam plebanam Eccle-

siam

Quò fò
cem Bap
tismi Sà
ctissimi mæ
Trinita
ris p̄sen
tia cōse
crat. vid.
ca. venit.
sacer. de
cōf. d. 4.
b Quid
uero si
gnificet
myste
ria, quò
in fonte
baptis
mi cele
brantur.
vid. cap.
Prima
igitur.
ead. di
stin. 4.

siam conueniat, intra cuius fines habitat, aut cui propior est, ut Episcopus potius censuerit. Nec uerò propterea in cæteris quicquam illius immunitati, libertatiue derogatum est.

Qualiter facultas non conueniendi ut supra, aliquibus per Episcopum concedatur. Cap. X I.

Hoc autem decreto adstrictos non teneri statuimus, illarum Ecclesiarum, etiam quæ parochiales tantum sunt, rectores, quibus uel ob locorum longinquitatem, uel ob aliam iustam causam, Episcopus facultatem scripto exaratum daret, fontis baptismalis in illorū Ecclesijs solenniter benedicendi. At uerò ea facultate, ne propterea Ecclesiæ plebanæ iuri quicquam præiudicij, ullo unquam tempore, allatum censeatur.

Quandocumque dicta benedictio fiet, tres saltem Sacerdotes adhibendi erunt. Cap. X I I.

In ijs porro Ecclesijs, quibus hæc baptismalis fontis solenniter benedicendi potestas aliquando fiet, stas illis duobus Sabbathis, is benedictionis ritus celebretur, Sacerdotibus tribus saltem presentibus ad illum adhibitis: Id præterea, de tribus, scilicet sacerdotibus adhibendis, locum in omni Ecclesia habeat; si quando per annum in aliqua Ecclesia, extra illa stata duo Sabbatha, illius fontis aquam baptismalem ob extraordinariam causam renouari necesse erit.

Vbi fons baptismalis non extat, aquæ per singula baptismata benedicendæ, & post usum proijciendæ mos ille tollatur. Cap. XIII.

Ille uerò, ubi nullus fons baptismalis est, introductus in aliquot locis mos aquæ benedicendæ, consecrandæ ue, quo tempore baptismum ministrari oportet, tum baptismo celebrato, in sacrarium proijciendæ, tollatur in posterum omnino.

Benedictio fontium in cathedrali Episcopo spectat.

Cap. XIII I I.

Fontis Baptismalis, quem stas illis solennibus diebus in Ecclesia Cathedrali consecrari solenne est, consecrandi officium, atque munus, nisi Episcopus aliqua ex causa aliud censuerit, ipse obeat.

Nè parochus alienæ parochiæ infantem baptizet.

Cap. X V.

Videat parochus, ubi primum infans baptismi causa ad se delatus est, an suæ parochiæ sit: quem si alienæ esse norit, eum, nisi instante necessitate, ne baptizet; sed ad parochum proprium, à quo baptizetur, deferri iubeat, sub pœna suspensionis à diuinis, ipso facto, nisi ita fecerit.

Quan-

Quando infantes, vt baptizentur, ad cathedralem sint deportandi.

Cap. X V I.

SI qui infantes intra alicuius Urbanae parochialis Ecclesiae fines à Sabbatho Sancto usque ad Sabbathum in Albis, & à Sabbatho item vigilia Pentecostes, usque ad Sabbathum proximum nati, baptizandi sunt; ad Cathedralem Ecclesiam, cui pro obseruantie officio, pro q̄, veteris instituti usque, stas illis hebdomadis hoc tribui debet, deferantur: si modò cuiquam, ob mortis periculum, in parochiali Ecclesia, quæ propius abest, baptismum statim ministrare necesse non sit.

Baptizati qualiter in libro notandi. Cap. X V I I.

Baptizatorum verò eiusmodi nomina, & cetera id generis præscripta, in libro tum Cathedralis, tum propriae parochialis Ecclesie, ut Tridentino Concilio, & aliàs à nobis iussum est, notentur.

Quæ baptizans prius in compatribus perquirat.

Cap. X V I I I.

Parochus, antequam baptizet, accuratè in primis videat, an qui adhibendi sunt in baptismo compatres, tales sint, quales eos esse debere, decretis nostris præscriptum est; ac si quos aliunde certò non sit, orationem Dominicam saltem, salutationem Angelicam, & fidei symbolum tenere eos, experiendò cognoscat: quam ob causam ea Christiana doctrina rudimenta sibi ab illis ante recitari mandet.

Vasculum, quo infundatur aqua, in ciborio asseruandum.

Cap. X I X.

Ad aquam baptismalem infundendam, ne manus, sed vas, quod ob eam causam paratum in fonte baptismali, eiusve ciborio asseruari debet, adhibeatur.

Vfus veteris Chrismatismatis prohibetur. Cap. X X.

Parochus, Sacerdosve baptizans, a caueat, nè ad infantem baptizandum alio Chrismate utatur, quàm eo, quod illo ipso anno consecratum est, ut veteri Canone cautum est.

Nomina quæ infantibus imponenda. Cap. X X I.

Cret idem, b ut infantibus proprio nomine in baptismo appellandis, e a nomina non imponantur, c quæ turpia, aut ridicula sunt, quæ e gentium, atque adeo impiorum, & impurorum hominum memoriam referant, sed illorum, qui ob ueræ pietatis, ac sanctæ religionis, uirtutisq̄, christianæ laudem, sanctorum numero adscripti sunt; ut & in ipso uitæ ingressu cum ethnicis, ne nomen quidem commune, fideles habere uelle protestentur; & ipsi in-

a cap. 91
q̄s alio
Chrisma
te. de cō
sec. d. 4.
b Cate-
ch. pa. 2.
ca. 2. nu.
75. eod
tit. de
baptif.
c Iohan.
Andr. in
c. cum
secūdū.
nu. 2 de

jan.

fantes etiam, cum etate processerint, nominum similitudine, ad eorum, à quibus illa accepta sunt, imitationem excitentur; & præterea, quos imitari studeant, eosdem frequentius præcentur, ac sperent eos potissimum sibi ad salutem, tum animi, tum corporis aduocatos fore.

Baptizandi formam qualiter præcipue obstetrices doceantur.

Cap. XXI I.

Baptizandi formulam ipse non solum, ut supra iussum est, populo generaliter, sed etiam priuatim, ac præcipue obstetricibus, in Ecclesia tamen, planè ostendat, ac tradat: quam etiam an illa rectè teneant, aliquando eodem loco accuratè uideat, ac diligenter quærat.

Infantis domi baptizati qualiter nomen notetur.

Cap. XXI I I.

Infantis, qui domi ob necessitatem baptizatus est, baptismus in libro baptizatorum à parochio de more referatur, nato patrini nomine.

Dum baptizatur, qui tantum solennes ceremonias adhibeat. Quastola utendum. Quales esse compadres, & commatres, prout, dum confirmatur, conueniant: Quando ministratur. Cap. XXI I I I.

Nemo, nisi parochus, aut is, cui ille, Episcopus uel nominatim concesserit, in baptismo ministrando stas, solennesq; ceremonias adhibeat, etiã si ob necessitatem ministret; quo in ministerio non alterius cuiusquam, sed alibi coloris stola utatur.

In baptismo etiam compater nẽ sit, qui sacro chrismate confirmatus non est. Eademq; de commatre cautio sit. Proinde parochi erit, studiosè de hoc ante perquirere.

Ne præterea compater adhibeatur, neque in confirmationis Sacramento item, qui minor natu sit quatuordecim annis, sed qui maior, uel potius etate sit prouectiori, ut non ore solum, sed animo, atque serio ad interrogatam, quæ in baptismo fiunt, respondeat; ac planè intelligat suscepti à se muneris partes.

Ne ante ortum, nec uerò post occasum solis baptismus in Ecclesia ministratur; nisi aliter fieri, aliquando temporis ratio, necessitas uel cogat.

Quando docendum, & præstandum est, ut omni pietate, ac uestium modestia, infantulus, compater, commaterque baptismo intersint. Cap. XX V.

Quoniam in baptismo unusquisque piè, ac religiosè pollicetur, operibus satanæ renuntiare, eiusq; pompas deserere; id parochus, cum usu uenerit, populum doceat, præsertimq; baptisimi tempore præmoneat, non sotionè Episcopalis fuerint Christiani.

ber. ait
fatum est
se filio
imponere
malu
nomen
ad mul
tū abhor
tere di
cit Milē
tiā eius
uoxorē di
cere soli
tā, petiā
si emerē
tur curi
ori p̄tio,
bona, &
pulchra
iponi de
berēt, ex
bono .n.
noie bo
na oriē p̄
sumptō.
& ex tur
pi, fini
stra, secū
dū Doc.
i c. i. ext.
depositi.
& in Pro
gm. Dec.
ubi Feli.
i ver. Gre
gorius.
nu. 32.

a Vid. ca.
in baptis
mate. de
cōse. d. 4.
Sine con
firmatio
nis Sac.
non dī,
qs plene
Christia
nō c. i. de
cōse. d. 5.
gl. in c. 1.
j. ult. de
cogn. spi
rit i ver.
frōtis. &
in c. vt ie
iuni. de
cōse. d. 5.
dī. Nun
quā erūt
Christia
ni, nisi i
cōfirma

a Vi. Cate
ch. p. 2. c.
2. nu. 22.
eo. tit. de
Baptif.

līm quomodo, & quā simplicia amictu ad illum infans deferendus sit, sed quā religiosa in Deum pietate, quā humili spiritu, & quanta etiam vestitus moderatione compatres, commatresve adesse debeant.

Nec uerò ullum uel ornamentum, uel aliud quicquid, quod mundi huius pompam præferat, adhiberi patiatur; cum minimè consentaneum sit, in ipso uitæ christianæ ingressu, statim ijs rebus studeri; quibus potissimum solenni sponcione renuntiat.

Qui, nè præsentēs sint baptismo, reijciendi; alij uerò ut sint admonendi. Cap. XXV I.

IN baptismo parochus, Sacerdosve baptizans præsentem adesse non patitur, neque Iudæum, neque denique alium quemquam à fide Christiana auersum.

Fideles uerò, qui præsentēs adsunt, piè, religiosè, omniq; animi attentione adesse, sape moneat; memoria tacitè, studiosèq; repetentes, quæ Deo, cum baptismum ipsi susceperunt, sanctè sponponderunt.

Si mas, & femina, ac plures etiam, ut baptizentur, offerantur, qui modus, & ordo seruandus. Cap. XXVI I.

SI duo, pluresve infantes offeruntur, qui eodem tempore baptizentur; eorum unicuique Catechismus, exorcismus, & reliquas statas ceremonias, baptismumq; parochus sigillatim ministret, atque adhibeat. Cum duo infantes, mas, scilicet, & femina, ad baptismum offeruntur; is ordo seruetur, qui antiquissimi ritus est, ut mari primùm, deinde fœminæ ministretur; nisi necessitas aliter cogit. Idemq; seruetur, si plures offeruntur, partim mares, partim fœminæ.

Quid pro adultis baptizandis obseruandum. Cap. XXVII I.

Libris ritualibus, canonumq; legibus permulta tradita, atque explicata sunt, quæ in adultis baptizandis adhiberi, ritus postulat: In ijs omnibus Episcopus cum diligens erit, tum magnam in eo curam ponet, ut illos, præter doctrinæ christianæ rudimenta, quæ necessariò scire debent; admissorum scelerum, & malè uitæ pœniteat; tum ut ijdem in posterum à peccatis omnibus abstinere statuunt. Vix enim ulla alia causa esse potest, quam obrem qui adulti baptismum suscipiunt, non modò ullam in christianis uirtutibus progressionem faciant; sed plerumq; flagitijs nefarijs inquinati præcipites ad perniciem, interitumq; ruant; præter eam unam, quod non ita, ut par est, affe-
ipsi, nec uerò ab alijs exculsi, ad tantum Sacramentum accedunt.

Adulti baptizandi unde, & qui sint, maximopere per prius inquirendum. Cap. XXI X.

Quod uerò, licet horribile dictu sit, aliquando tamen euenisse comperit, est, aliquem, scilicet, ad turpem quæstum, iterum baptismum suscipisse;

id

id ne unquam porro accidat, Episcopus, antequam baptizet, omne diligens studium adhibeat, quò istos homines, uel Iudæos, uel Turcas, Maurosve, qui baptismum sibi conferri petierint, planè dignoscatur; de illorumq; conditione, ac statu, omni, quantum licuerit, à probatis uiris accipiat testimonium ob signatum, idemq; exigat omnino.

Obstetrices, qualiter prius comprobentur; & dum in necessitate baptizant, quos sibi adhibeant. Cap. XXX.

Obstetrices, tribus, post huius decreti promulgationem, mensibus, pœna arbitrata Episcopi proposita, officium ne præstent, nisi per Vicarium Foraneum, si in diœcesi sunt, ut uerò in urbe, per eum, cui Episcopus id cura dederit, scripto probata sint idonea ad Sacramentum baptismi, cum necesse erit, ministrandum.

Quæ autem probata est, cum baptizabit, curet, quoad eius fieri potest, ut duæ saltem mulieres, ac mater præsertim, si potest, testes præsentem adsint, quæ in baptizando uerba ab ea prolata audiant.

An domi rectè fuerit baptizatus infans, quomodo perquirendum sit. Cap. XXXI.

Parochus uerò, cum perquiret ex decreto nostro, an infans baptizatus sit; diligenter obstricem, & testes etiam de uerbis prolatis interroget; ut sic constet, an baptismi forma rectè adhibita sit, an uerò seesus; quamobrem oporteat, infantem à se baptizari.

Compatrum nomina qualiter notanda. Cap. XXXII.

Eorum, qui domi, aut in Ecclesia tanquam compatres ad Baptismum adhibiti sunt, nomina in libro baptizatorum Parochus notet; nè impedimentum matrimonij contrahendi ignoretur.

DE CVSTODIA EVCHARISTIAE,
Chrysmatis, & aliorum sacramentorum.
Tit. XXVI.

Quo loco, decore uel sanctissima Eucharistia sit seruanda.
Cap. I.

EPISCOPVS diligentissime curet, ut in Cathedrali, Collegiatis, & alijs quibusvis Ecclesijs, ubi sacrosancta Eucharistia custodiri solet, uel debet, in maiori altari collocetur; nisi necessaria, uel graui de causa aliud ei uideatur.

Ante ipsam semper lampas accensa coluceat. Tabernaculum, quo asseruatur, ornatum, & bene septum, ac munitum sit.

a Quanta
uenera-
tionis, &
reueren-
tia Sanc-
hoc Sacra-
mentum
suscipi,
tractari,
& conser-
uari de-
beat, vi-
de q. ha-
betur in
can. Ale.
5. incip.
Nihil in
sacrifici-
is maius,
de consec.
dist. 2. ubi
incip. se-
cundum illi?
dist. pars.
c. plurim.
b. c. seq.
Cærechi.
p. 2. ca. 4.
inter ini-
tia, quo
loci agit
de isto Sa-
cram. Sac.
Euch. &
colligit
ex D. Pa-
ul. j. Cor.
11. ac sa-
cra tradit
de hoc do-
ctrinam,
Concil.
Trid. sess.
13. p. 8. b.
& can. 11.
viden. præ-
sertim in
ca. 5. ubi
agit de
cultu, &
uenera-
tione hu-
ic Sancti
Sacram.
exhiben-
da.

Die